

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ Č. 36/23

V Luxemburgu 16. februára 2023

Návrhy generálneho advokáta vo veci C-520/21 | Bank M. (Dôsledky zrušenia zmluvy)

Generálny advokát Collins: po zrušení zmluvy o hypotekárnom úvere z dôvodu, že obsahuje nekalé podmienky, spotrebitelia môžu uplatniť voči bankám nároky, ktoré idú nad rámec vrátenia peňažného plnenia; banky tak urobiť nemôžu

Vnútroštátnym súdom prináleží na základe vnútroštátneho práva určiť, či spotrebitelia majú právo uplatniť takéto nároky, a ak áno, rozhodnúť o ich opodstatnenosti

V roku 2008 A.S. a jeho manželka E.S. uzatvorili s Bank M. zmluvu o hypotekárnom úvere na účely výstavby rodinného domu. Výška úveru bola denominovaná a vyplatená v poľských zlotých (PLN), ale – podobne ako tisíce iných hypotekárnych úverov poskytnutých spotrebiteľom v Poľsku od začiatku roka 2000 – bola indexovaná na švajčiarsky frank (CHF). Mesačné splátky úveru sa mali platiť v PLN po ich prepočítaní podľa predajného kurzu CHF uvareného v tabuľke výmenných kurzov Bank M. platnej v deň splatnosti každej splátky úveru.

Vzhľadom na to, že A.S. sa domnieval, že predmetná úverová zmluva obsahuje nekalé podmienky, ktoré podľa poľského práva spôsobujú jej úplnú neplatnosť, podal proti Bank M. žalobu na Okresný súd Varšava-Śródmieście (Poľsko; ďalej len „vnútroštátny súd“). Tvrdil, že Bank M. prijímala mesačné splátky úveru bez akéhokoľvek právneho alebo zmluvného základu a mala z nich prospech. Žiadal, aby mu Bank M. zaplatila náhradu za používanie jeho peňazí bez zmluvného základu, za stratu možnosti dosiahnuť zisk v dôsledku dočasnej nemožnosti používať svoje peniaze a za zníženie kúpnej sily peňazí prevedených banke.

Vnútroštátny súd sa Súdneho dvora pýta, či sa má smernica o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách¹ (ďalej len „smernica“), ako aj zásady efektivity, právnej istoty a proporcionality vykladať v tom zmysle, že bránia takému výkladu vnútroštátnych právnych predpisov, podľa ktorého, ak sa zmluva o úvere uzatvorená medzi bankou a spotrebiteľom považuje za neplatnú v celom rozsahu, zmluvné strany môžu voči sebe navzájom uplatniť nároky, ktoré idú nad rámec vrátenia peňažného plnenia zaplateného na základe tejto zmluvy a zaplatenia úrokov z omeškania v zákonnej výške odo dňa výzvy na ich vrátenie.

Generálny advokát Anthony Michael Collins vo svojich dnes prednesených návrhoch pripomína, že smernica neupravuje dôsledky rozhodnutia, že spotrebiteľská zmluva v nadväznosti na vyňatie nekalých podmienok, ktoré obsahuje, už z právneho hľadiska neexistuje. **Tieto dôsledky určujú členské štáty podľa svojich vnútroštátnych právnych predpisov spôsobom, ktorý je v súlade s právom Únie.**

Pokiaľ ide o nároky spotrebiteľa voči banke, generálny advokát Collins konštatuje, že **smernica nebráni ustanoveniam vnútroštátnych právnych predpisov alebo judikatúre vnútroštátnych súdov, ktorá tieto**

¹ Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29 – 34; Mim. vyd. 05/002, s. 288 – 293).

ustanovenia vykladá, ktoré uľahčujú spotrebiteľovi uplatnenie nárokov, ktoré idú nad rámec vrátenia splátok zaplatených na základe neplatnej zmluvy o hypotekárnom úvere a úrokov z omeškania v zákonnej výške odo dňa výzvy na ich vrátenie. Je však úlohou vnútroštátneho súdu, aby na základe vnútroštátneho práva určil, či majú spotrebiteľia právo uplatniť takéto nároky, a ak áno, aby rozhodol o ich opodstatnenosti.

Toto riešenie je odôvodnené cieľom smernice poskytnúť spotrebiteľom vysokú úroveň ochrany. Zmluvná podmienka, o ktorej sa rozhodne, že je nekalá, nie je pre spotrebiteľa záväzná, a preto by sa malo obnoviť jeho skutkové a právne postavenie, v akom by sa nachádzal, keby táto podmienka nebola uvedená v zmluve. Podľa názoru generálneho advokáta môže možnosť uplatnenia omnoho širších nárokov povzbudiť spotrebiteľov k uplatňovaniu práv, ktoré im priznáva smernica, a zároveň odradiť banky od používania nekalých podmienok v zmluvách.

Pokiaľ ide o možnosť banky uplatniť si nároky podobného charakteru voči spotrebiteľom, generálny advokát Collins zastáva opačný názor. Odporúča Súdnu dvor rozhodnúť, že **banka nie je oprávnená uplatňovať voči spotrebiteľovi nároky, ktoré idú nad rámec vrátenia poskytnutých úverových prostriedkov a zaplata úrokov z omeškania v zákonnej výške odo dňa výzvy na ich vrátenie.**

Na odôvodnenie generálny advokát Collins uvádza, že zrušenie zmluvy o hypotekárnom úvere nastáva v dôsledku skutočnosti, že banka v zmluve použila nekalú podmienku. Poskytovateľ by nemal mať žiadnu ekonomickú výhodu zo situácie, ktorú vytvoril svojim vlastným protiprávnym konaním. **Banku by od používania nekalých podmienok v zmluvách o úvere so spotrebiteľmi neodradila ani skutočnosť, ak by napriek zrušeniu zmluvy mohla od spotrebiteľov požadovať odmenu určenú na základe trhovej sadzby za použitie úverových prostriedkov. Takáto situácia by mohla dokonca spôsobiť, že pre banky by bolo výhodné uplatňovať nekalé podmienky voči spotrebiteľom.**

Generálny advokát Collins ďalej poznamenáva, že dlžníci vo všeobecnosti nie sú schopní odhadnúť sumu, ktorú by od nich banka mohla požadovať, predtým ako sa rozhodnú, či je v ich záujme namietat prítomnosť nekalých podmienok v zmluvách o úvere. Vzhľadom na zložitú a diskretnú povahu kritérií, na základe ktorých banky vypočítavajú odmenu za použitie úverových prostriedkov, a skutočnosť, že požadované sumy sú zvyčajne splatné na požiadanie, by to mohlo spotrebiteľov ešte viac odradiť od uplatňovania svojich práv priznaných smernicou. Takáto situácia by zbavila smernicu jej účinnosti a viedla by k výsledku nezlučiteľnému s cieľmi, ktoré sleduje.

Na záver Generálny advokát Collins poznamenáva, že argument týkajúci sa stability finančných trhov v Poľsku nemá žiadnu váhu v kontexte výkladu smernice, ktorej cieľom je predovšetkým ochrana záujmov spotrebiteľov. **Banky, ako subjekty práva, sú povinné usporiadať svoje záležitosti tak, aby rešpektovali všetky jeho ustanovenia.**

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnu dvor právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradu. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnu dvor otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ (+32) 2 2964106.

Zostaňte v spojení!

